

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Security Studies

ISSN: 2148-6166

e-ISSN: 2757-7716

Cilt / Vol: 27

Sayı / Issue: 1

Yıl / Year: 2025

Muhammed KARAKUŞ

A Bibliometric Analysis of Demobilization, Disarmament and Reintegration

Uğur DEMİRCİ, Recep ÇENGEL

Korkutma Yöntemiyle İşlenen İletişim Yoluyla Dolandırıcılıkla Mücadele: Polis Özel Güvenlik İş Birliği

Tuğba AYDIN HALİSOĞLU

Avrupa Birliği ve Akıllı Sınırlar: Sınır Yönetimi ve Güvenlik Üzerine Bir İnceleme

Abdullah ÇELİK

Gelişmişlik ve Ekonomik Durumlarına Göre Kentlerde Suç Eğilimleri ve Muhtemel Sebepleri

Hasan GÜL

Bilginin Kıymetlendirilmesinde Düşünmenin Rolü: İstihbarat Analizi ve Eleştirel Düşünme

Şükrü Can ÖZTÜRK

Drone As First Responder (DFR) Sistemleri: Tanımı, İşleyişi, A.B.D Uygulama Örneği ve Türkiye'deki Uygulanabilirliğine Yönelik SWOT Analizi

Fatih DİKEN

21. Yüzyıl Yetkinlik Çerçeveleri Işığında Liderlik Becerilerinin İncelenmesi: Polis Amirliği Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Security Studies

ISSN: 2148-6166 • e-ISSN: 2757-7716 • Yıl/Year: 27 • Cilt/Volume: 27 • Sayı/Issue: 1 • Haziran/June 2025

Yayın Sahibi / Owned by

Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü adına

İmtiyaz Sahibi / Published by

Prof. Dr. Murat BALCI, Polis Akademisi Başkanı

Bilimsel Yayın Koordinatörü

Dr. Öğr. Üyesi Hande BİLGİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Issuing Editor

Murat GÜNAY, 2. Sınıf Emniyet Müdürü

Yayın Kurulu / Editorial Board

- Prof. Dr. Ahmet Kemal BAYRAM, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet UYSAL, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BALCI, Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Resul USUL, İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Alim YILMAZ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram Ali SONER, Polis Akademisi
Prof. Dr. Birol AKGÜN, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Hamit Emrah BERİŞ, Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim DURSUN, Polis Akademisi
Prof. Dr. Mehmet Akif KİREÇCİ, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Mesut ÖZCAN, Diplomasi Akademisi
Prof. Dr. Murat OKÇU, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ÖNDER, Boğaziçi Üniversitesi
Prof. Dr. Orçun İMGA, Polis Akademisi
Prof. Dr. Sıtkı YILDIZ, Polis Akademisi
Prof. Dr. Yusuf Furkan ŞEN, Polis Akademisi
Doç. Dr. Hüseyin ARSLAN, Polis Akademisi
Doç. Dr. Kevser Begüm İSBİR, Polis Akademisi
Dr. Anselmo del Morral TORES, Centro Universitario de la Guardia Civil
Dr. Vince VARİ, Macaristan Ulusal Kamu Üniversitesi

Danışma Kurulu / Advisory Board

- Prof. Dr. Ahmet İÇDUYGU, Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BİRİNCİ, Polis Akademisi, Emekli
Prof. Dr. Eyyüp Günay İSBİR, Emeritus, Ankara
Prof. Dr. Martha CRENSHAW, Stanford University
Prof. Dr. Musa Mohammed MAHMOUD, National Ribat University
Prof. Dr. Nigel FIELDING, University of Surrey
Prof. Dr. Omar ASHOUR, University of Exeter
Prof. Dr. Onur Ender ASLAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Ruşen KELEŞ, Kapadokya Üniversitesi
Doç. Dr. Jaishankar GANAPATHY, Norwegian Police University
Dr. Szabolcs MATYAS, Macaristan Ulusal Kamu Üniversitesi

Editör / Editor in Chief: Prof. Dr. Şenol YAPRAK

Editör Yardımcısı / Managing Editor: Doç. Dr. Ömer ÖZKAYA

Alan Editörleri / Section Editors: Dr. Öğr. Üyesi Birce BEŞGÜL ve Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan KÜÇÜKER

Mizanpaj Editörleri / Technical Editors: Arş. Gör. Yasemin KAYMAZ ve Arş. Gör. Zeynep ŞİMŞEK

Türkçe Dil Editörü / Turkish Language Editor: Öğr. Gör. Sena BAYKAL

İngilizce Dil Editörü / English Language Editor: Öğr. Gör. Nurefşan TERCAN ÇETİNKAYA

Sekretarya / Secretary: Barış ZAFRAK

Tasarım / Design: Yunus Emre OCAK

Her hakkı saklıdır. © Güvenlik Çalışmaları Dergisi yılda iki kez yayınlanan bilimsel hakemli ve süreli bir yayındır. Güvenlik Çalışmaları Dergisi'nde yayınlanan makalelerdeki görüş ve düşünceler yazarların kendi kişisel görüşleri olup, hiçbir şekilde Polis Akademisinin veya Emniyet Genel Müdürlüğü'nün görüşlerini ifade etmez. Makaleler sadece dergiye referans verilerek akademik amaçla kullanılabilir. Güvenlik Çalışmaları Dergisi, ULAKBİM TR Dizin, Index Copernicus, Eurasian Scientific Journal Index ve Akademia Sosyal Bilimler İndeksi'nde (ASOS Index) taranmaktadır.

Yazışma Adresi / For Correspondence: Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Necatibey Cad: 108, 06580 Anıttepe - Çankaya - Ankara / TÜRKİYE Tel: +90 (312) 462 90 43
E-posta: guvenlikcalismalari@pa.edu.tr

Baskı: Polis Akademisi Başkanlığı Basım ve Yayımlar Şube Müdürlüğü Fatih Sultan Mehmet Bulvarı No:218, 06200 Yenimahalle, Ankara Sertifika No: 45724

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editörden1

Makaleler

Muhammed KARAKUŞ

A Bibliometric Analysis of Demobilization, Disarmament and Reintegration.....2
Silahsızlanma, Terhis ve Yeniden Entegrasyon Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz
(*Araştırma Makalesi/Research Article*)

Uğur DEMİRCİ, Recep ÇENGEL

Korkutma Yöntemiyle İşlenen İletişim Yoluyla Dolandırıcılıkla Mücadele: Polis Özel Güvenlik İş Birliği.....30
Struggle with Fraud through Communication Committed By Intimidation Method: Police Private Security Cooperation
(*Araştırma Makalesi/Research Article*)

Tuğba AYDIN HALİSOĞLU

Avrupa Birliği ve Akıllı Sınırlar: Sınır Yönetimi ve Güvenlik Üzerine Bir İnceleme56
European Union and Smart Borders: A Review on Border Management and Security
(*İnceleme Makalesi/Review Article*)

Abdullah ÇELİK

Gelişmişlik ve Ekonomik Durumlarına Göre Kentlerde Suç Eğilimleri ve Muhtemel Sebepleri82
Crime Trends and Possible Causes in Cities According to Their Development and Economic Status
(*Araştırma Makalesi/Research Article*)

Hasan GÜL

Bilginin Kıymetlendirilmesinde Düşünmenin Rolü: İstihbarat Analizi ve Eleştirel Düşünme95
The Role of Thinking in Evaluating Knowledge: Intelligence Analysis and Critical Thinking
(*Araştırma Makalesi/Research Article*)

Şükrü Can ÖZTÜRK

Drone As First Responder (DFR) Sistemleri: Tanımı, İşleyişi, A.B.D Uygulama Örneği ve Türkiye’deki Uygulanabilirliğine Yönelik SWOT Analizi123
Drone As First Responder (DFR) Systems: Definition, Operation, U.S. Application Example and SWOT Analysis of its Applicability in Türkiye
(*Araştırma Makalesi/Research Article*)

Fatih DİKEN

21. Yüzyıl Yetkinlik Çerçevesi Işığında Liderlik Becerilerinin İncelenmesi: Polis Amirliği Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme146
An Examination of Leadership Skills in the Light of 21st-Century Competency Frameworks: An Evaluation on Police Supervisor Training
(*İnceleme Makalesi/Review Article*)

Yazarlara Notlar.....175

Gelişmişlik ve Ekonomik Durumlarına Göre Kentlerde Suç Eğilimleri ve Muhtemel Sebepleri

Abdullah ÇELİK*

Öz: Kentleşme; yalnızca toplumların fiziki yapılarındaki değişiklikleri değil, aynı zamanda sosyal, ekonomik ve kültürel yapıları da derinden etkilemektedir. Kentleşme süreciyle ortaya çıkan bu süreç, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de suç oranlarının artmasına neden olmaktadır. Özellikle nüfus artışı, işsizlik, ekonomik eşitsizlikler ve düzensiz yapılaşma gibi kentleşmenin getirdiği yapısal problemler, suçun artmasında önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda; kent güvenliği, suç olgusu ve kentleşmeyle suç arasındaki ilişki yalnızca bireysel değil; toplumsal düzeyde de ciddi sonuçlar doğuran dinamikler olarak ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde, kentleşmeyle suç arasındaki ilişkinin karmaşıklığı ve çok boyutluluğuna değinilerek bu dinamiğin toplumsal güvenlik politikaları ve şehir planlaması açısından taşıdığı öneme dikkat çekilecektir.

Bu çalışmada, ilk olarak kentleşme kavramı ele alınacak ve kentleşmenin toplumsal yapı ve bireyler üzerindeki etkilerine değinilecektir. Ardından suç ve suçluluk olgularıyla kentleşme ve suç ilişkisi arasındaki bağlantılar irdelenerek bu iki olgu arasındaki etkileşimin çeşitli boyutları ele alınacaktır. Çalışmanın sonunda kentlerin sahip olduğu ekonomik ve gelişmişlik seviyeleriyle bireylerin suç işlemesi arasında nasıl bir ilişki olduğu saptanacaktır. Çalışmanın sonunda ise kentlerin ekonomik ve gelişmişlik durumlarına göre suç işlenmesine dair olgular değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kent Güvenliği, Kent ve Suç İlişkisi, Suç Olgusu

* Dr., Polis Akademisi, İç Güvenlik Fakültesi, clkabdullah@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3912-3724

Crime Trends and Possible Causes in Cities According to Their Development and Economic Status

Abdullah ÇELİK*

Abstract: Urbanization is not only a deterioration of the physical structures of societies, but also deeply influences social, economic and cultural structures. This process, which emerges with urbanization, causes an increase in crime rates in Türkiye, as it does worldwide. In particular, structural problems arising from urbanization such as population growth, unemployment, economic inequalities and irregular construction play an important role in the rise of crime. In this context, urban security, the phenomenon of crime and the relationship between urbanization and crime emerge as dynamics with serious consequences not only at the individual but also at the social level. In the following sections of this study, the complexity and multidimensionality of the relationship between urbanization and crime will be addressed, highlighting the importance of this dynamic in terms of social security policies and urban planning.

This study will first explore the concept of urbanization and its effects on social structures and individuals. Then, the connections between crime and criminality, as well as the relationship between urbanization and crime, will be examined, and the various dimensions of their interaction will be explored. At the end of the study, the study will evaluate crime trends in relation to the economic and developmental status of cities.

Keywords: Urban Security, City and Crime Relationship, Crime Phenomenon

* Ph.D., Turkish National Police Academy, Faculty of Homeland Security, clkabdullah@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3912-3724

Giriş

Günümüzde hem suç oranlarının artması hem de basın yayın organlarında suçla ilgili haberlerin önemli bir payının olması toplumda suça karşı duyulan korkuda bir artışa neden olmaktadır. Suç oranlarının yükselmesi, kentin güvenliğiyle ilgili bazı soruların ortaya çıkmasına yol açmakta ve bu durum bireyler için endişe duyulabilecek birtakım problemleri gündeme getirmektedir. Kentleşme ile suç işleme arasındaki ilişki çok güçlü olmakla birlikte, suç oranlarındaki artışla kentleşme arasındaki bağlantı çoğu zaman göz ardı edilmektedir.

Kentler, suç işleme açısından çeşitli kolaylıklar sağlayan niteliklere sahip yapılar olarak öne çıkmaktadır. Öncelikle, kentlerde ekonomik durum genellikle kırsal alanlara kıyasla daha yüksek seviyelerde seyretmektedir. Ayrıca, kentler nüfus yoğunluğu bakımından kırsal alanlara göre çok daha kalabalık olup farklı sosyal, kültürel ve ekonomik kimlikleri barındıran heterojen yapılar arz etmektedir. Bu çeşitlilik; sosyal ilişkilerde zayıf bağlar ve toplumsal denetimde azalmaya yol açabilmektedir. Ayrıca, kırsal alanlarda daha güçlü olan toplumsal denetim mekanizmalarının aksine, kentlerde bu denetim daha gevşek ve dağınık olabilmektedir. Bu faktörlerin bir araya gelmesi, kentlerde suç işleme eğilimlerinin kırsal alanlara kıyasla daha yüksek olmasına yol açmaktadır. Bu durum Türkiye için de geçerlidir. Kentlerde meydana gelen suçların geleneksel basın ve sosyal medya gibi mecralarda devamlı göz önünde olması nedeniyle toplumun aklında yer edinmesine yol açmakta ve dolayısıyla devamlılık arz eden bu durum toplumda bir kaygıya neden olmaktadır. Özellikle günlük yaşamda çokça karşılaşılan cinsel taciz, gasp, cinayet, kapkaç gibi işlenmesi basit yöntemlerle yapılabilecek olan suçlar toplumun en tedirgin olduğu konular arasında yer almaktadır.

Herhangi bir saldırıya veya benzeri bir duruma maruz kalmadan toplumdaki bireylerin çeşitli nedenler sonucunda tehdit algısıyla tedirgin olması ve böyle bir durumda hayatlarını sürdürmesi güvenlikle ilgili literatürlerde “güvenliğin olmaması (güvensizlik)” olarak kabul edilmektedir. Zira güvenlikle ilgili yapılan tanımlamaların birçoğunda “bireylerin korku ve tehdit altında olmadığını hissetmesi” şeklinde ifadeler yer almaktadır.

Bu çalışmada, suç oranlarındaki artış ve azalışların nedenleriyle suç olgusunun kentsel gelişimle olan ilişkisi incelenmeye çalışılacaktır. Suçun ortaya çıkma sebepleri değerlendirilirken sosyal, bireysel ve mekânsal faktörlerin de birbirini tamamlayan bir bütün olarak ele alınması önem arz etmektedir. Bu bağlamda kentleşme süreciyle paralel olarak ortaya çıkan çarpık yapılaşma, işsizlik, kamu hizmetlerindeki aksaklıklar ve altyapı sorunları, suçu etkileyen temel yapısal değişkenler olarak dikkate alınmalıdır.

Kentleşme Kavramı

Çağımızdaki anlamıyla ortaya çıkışının sanayileşme süreciyle başladığı bilinen kent olgusu ve kentleşme kavramları; ülkenin genel yapısı ve algısı içinde nüfus yapısı ya da medeniyet yaklaşımı gibi farklı kriterler dikkate alınarak tanımlanmaktadır. Ancak genellikle şehir sayısı ve nüfus artışını kapsadığı düşünülen kentleşme kavramına sadece nüfus hareketleri bakımından yaklaşmak doğru değildir. Aksi takdirde çağın gereğine uygun olmayan yaşamların devam ettiği yerleşim birimleri de kent kapsamına alınabilir. Hâlbuki kent kavramını; ana hatları ve yakın çevresiyle beraber; toplumsal, kültürel, ekonomik, sanatsal birçok bakımdan değeri olan, bünyesinde çeşitli nedenlerle yükselen nüfusu bulunduran bir yerleşim birimi olarak tanımlamak mümkündür.

Kentleşme, insan yaşamında kentlere özgü değişikliklere sebep olan yerleşim birimlerinde iş bölümü, uzmanlaşma ve örgütlenme gibi birtakım yenilikleri ve zorunlulukları da beraberinde getirmektedir (Keleş, 1993, s.3). Kentleşme, yalnızca tarımsal alanlardaki dönüşüm ve kalkınma süreciyle sınırlı kalmayıp aynı zamanda bir ülkenin ekonomik ve toplumsal yapısını şekillendirerek sosyal değişim sürecinin de ivme kazanmasını sağlayan önemli bir olgudur (Zengin, 2004, s.7). Bu süreç; toplumsal yapının yeniden yapılandırılmasına, bireylerin yaşam biçimlerinin ve değer sistemlerinin değişmesine yol açmakta ve kentleşme, bu dönüşümün belirleyici ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Kentbilim Terimleri Sözlüğü'nde kentleşme terimi “tarımsal olmayan üretimin göreceli olarak ağırlık kazandığı, üretim araçlarının ve dolayısıyla nüfusun yoğun olarak toplandığı, örgütlenme, iş bölümü ve uzmanlaşma düzeylerinin yüksek olduğu yerleşim merkezleri” olarak tanımlanmaktadır (Keleş, 2002, s.3). Bu terimle ilgili toplum bilimsel, demografik ve fiziki olarak birçok değişik yaklaşım ve bakış açılarıyla tanımlar yapılmıştır. Kentleşmenin en öz niteliğiyle kent sayısında ve kentlerde yaşamakta olan nüfusta artış olduğunu söyleyenlerin yanında kentleşmeyi nüfus yapısı bakımından ele alarak özellikle kırsal bölgeden kente göç yoluyla gelenlerin etkisiyle beslenmiş nüfus yoğunluğu olarak tanımlayan ifadelerde vardır (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014, s.2).

Modern kent olgusu, eski dönemlere ait şehirlerle karşılaştırıldığında birçok belirgin farklılık göstermektedir. Bu farklılıkların en dikkat çekici özelliği, modern kentin yapısal karmaşıklığıdır. Modern kentler, yalnızca fiziksel mekânları değil; aynı zamanda sosyal, ekonomik ve kültürel yapıları bakımından da çok daha katmanlı ve komplekstir. Kentin heterojen yapısı; farklı davranış biçimlerinin, inanç sistemlerinin ve yaşam tarzlarının bir arada var olmasına olanak tanır (Topaloğlu, 2007, s.3). Bu heterojenlik; gruplar arasındaki farklılıkların, belirli toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda sınırlandırıldığı ve düzenlendiği bir ortam yaratır.

Son iki yüzyılda önemli toplumsal olgular arasında yer alan kentleşme, hızlı teknolojik gelişmeler ve üretim ilişkilerindeki dönüşümle birlikte tüm dünyada

büyük kitlelerin kırsal alanlardan şehir merkezlerine göç etmelerine paralel olarak şekillenmiştir. Bu süreç, nüfus hareketlerini ve dolayısıyla kentleşme olgusunu ortaya çıkarmıştır. 19. yüzyılda sanayileşmiş Batı ülkelerinde başlayan bu olgu, sanayileşme sürecine giren diğer ülkelerde ve Türkiye’de, özellikle II. Dünya Savaşı’nın ardından ivme kazanmıştır.

Suç ve Suçluluk Kavramı

Suç; topluma zarar verdiği veya da tehlike oluşturduğu kanun koyucu tarafından kabul edilmiş ve ifade ile ortaya koyulmuş davranış, tutum hareket ve eylemdir (Dönmezer, 1994, s.61). Ceza hukuku açısından suç, yasa tarafından cezai yaptırımıyla tehdit edilen tüm hareket ve eylemler olarak anlaşılmaktadır; ceza hukuku, sonuçları olan hareketleri “suç” olarak nitelendirmektedir.

İnsanlık tarihi kadar eski bir kavram olan suç, en başından bu yana toplum için bir korku sebebi olmuştur. Ayrıca suçun oluşma sebepleri, suça karşı alınacak tedbirler, her dönemde bir sorun olarak görülmüştür. Suç olgusu; yer, zaman, çeşit, mağdur ve kurban boyutlarından oluşmaktadır. Ancak bütün bu tarafların birlikte bulunmasıyla ortaya çıkan suçun gerçekleşmesinde, bireyi suç işlemeye iten biyolojik, toplumsal ve ekonomik sebeplere ek olarak kapsamlı bir sosyolojik değerlendirmeyi de gerekli kılmaktadır (Kavıracı, 2020, s.5015).

Toplumsal anlamda suç, sosyal kurallara aykırı davranışlar ve tutumlar olarak tanımlanırken hukuki anlamda ise ceza tehdidiyle uyulması beklenen yasaklar ve emirler çerçevesinde şekillenir. Suçun bu yasal tanımlaması; bireyleri teminat altına alan, “kanunsuz suç ve ceza olmaz” gibi bazı temel prensipleri de beraberinde getirmiştir. Modern toplumsal yapıda suç; emir ve yasaklara uygun davranış ortaya koymayanlar için belirlediği yaptırımlarla insan hakları ve toplum düzeninin en önemli garantisini meydana getirmektedir.

Kaynakların bazılarında suçluluk; bireyi toplumsal sistem içinde yaşamakta olan diğer insanlarla karşı karşıya bırakan çatışmanın bir ürünü olarak tanımlanmaktadır (Ayhan ve Çubukçu, 2007, s.35). Suçluluk duygusu hissetmek, ortaya konulan tutum ve tavırların sosyal ve kanuni kurallara uymadığının farkında olmak anlamına gelir. Bu hisse kapılan bir bireyin, yeterli düzeyde toplumsal kültüre sahip olduğunu söylemek yanlış olmaz. Suç işlemiş olmasına karşın suçluluk duygusu hissetmeyenler; genel olarak bireyci, toplumsal yapının dışında kaldığını hisseden kişiler olarak kabul edilmektedir.

Bir arada yaşamakta olan insanların hayatlarını düzene koyan kuralların yanında inanç farkı, toplumsal çevre faktörleri, maddiyatı önemseme, bencillik, kısa yoldan zengin olma hırısı, şahsiyet problemleri ve hatta iklim koşullarının bile insanların suç işlemesinde ve suça eğilimli olmalarında etkili olduğu kabul edilmektedir. Buradan hareketle suçu meydana getiren temel nitelikleri aşağıdaki biçimde listelemek mümkündür (Özgen, 2010, s.36):

- Suç, evrensel bir nitelik taşımaktadır.
- Suçun yer ve zamanla ilişkisi vardır. Yere ve zamana göre farklılık gösterebilmektedir.
- Suç, sosyal bir olgu olarak görülmesi gereken bir kavramdır.
- Suç göreceli bir kavram olduğu için her toplumda farklı anlamlar taşıyabilir.
- Suç, fonksiyonel niteliğinden ve kapsamı bakımından yalnızca bir kişiyi değil daha fazla bireye etki eden bir davranış süreci olarak değerlendirilmelidir.
- Suç, bireyin diğer bireylerle ve doğayla ilişkilerinin etkisiyle ortaya çıkan insan kaynaklı bir olgudur.
- Suç, farklı toplumsal yaşamlar içinde farklı şekillere dönüşebilmektedir.

Kentleşme ve Suç İlişkisi

Kentleşme kuramlarında kent ile suçun bir arada değerlendirilmesi, suçla mücadele etme istikametinde geliştirilecek güvenlik stratejileri bakımından dikkate değer bir yere sahiptir (Ataç ve Gürbüz, 2009,s .26). Kentin özellikle de gelişmiş kentlerin, suçların artmasına neden olduğu iddiası sık sık gündeme gelmiştir. Bu alanda yapılan gözlem ve istatistiksel veriler de kentleşmeyle beraber suç sayısında ve çeşitliliğinde kent dışı yerlere kıyasla önemli bir artış olduğunu göstermektedir. Kentleşmenin; devletin iş yükünü artıran, siyasi, ekonomik, sosyal ve kentlerde hizmetlerin çoğalması istikametinde yönetsel sistemin genişlemesi gibi kendine özgü etkilerinin yanında kentlerde suçların artmasına da etkisi bulunmaktadır (İşbir, 1982, s.7-8). Kentlerde sanayinin gelişmesi, nüfus artışı ve göçle birlikte kaçak yapılaşma ve işsizliğe bağlı olarak suç oranlarında artmasına yol açmaktadır. Farklı boyutları olan kentleşme, bir bakıma suçun nedenlerinden birisi olabilmektedir (Ataç ve Gürbüz, 2009, s.31). Kentleşme ile suçluluk bağlantısı, genellikle kentsel alanlardaki nüfusun hızlı yükselmesinin suç eylemine temel oluşturması ve bundan dolayı suçlulara çekici gelmesi biçiminde açıklanmaktadır (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014, s.3). Ekonomik alanların kentlerde yoğunlaşmış, sosyal kontrol ve denetimin kırsal bölgelere kıyasla az, sosyal bağ ve ilişkilerin daha zayıf olması, mala karşı işlenen suçların yükselmesine sebep olmaktadır (Ayhan ve Çubukçu, 2007, s.36). Aksoy'a göre (2007, s.14) kentleşmeyle ortaya çıkan kültürel değişimin suçluluğa etkileri aşağıda maddeler hâlinde ifade edilmiştir:

- Kentleşme, kırsal alandan kente göçen kişilerin bireyselleşmesine bencilleşmesine yol açmaktadır.

- Kentleşme, toplumsal denetim mekanizmalarını minimum düzeye indirmektedir.
- Kentleşme geleneksel yapıda değişikliklere sebep olmaktadır.
- Kentleşme, toplumda yeni çıkar gruplarının, yeni sınıfsal yapıların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.
- Kentin yerleşik kültürel ortamı ile kente göçenlerin kültürleri arasında çatışma çıkma ihtimali yüksektir.
- Kentlerde bireylerin kendi yetenek ve imkânlarının ötesinde bir yaşama özenmesine yol açacak örnekler, zenginlik farkları ve çeşitli eğlence alanları bulunmaktadır.

Kentsel mekân ve suç arasındaki ilişki, kent güvenliğini tehdit eden temel nedenlerden biridir. Bir suçun meydana gelmesi için suçlu, mağdur ve mekânın bir arada bulunması temel gerekliliktir. Kentlerde işlenen suçlar incelendiğinde suç ile işlendiği kent mekânı arasında doğrudan ilgi olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmaların hepsinde kentsel mekânın sosyal ve fiziki niteliklerinin suç işlenmesine engel olabildiği gibi suçun oluşması için uygun bir zemin yaratabildiği kanaatine varılmıştır (Ceylan, 2012, s.12). Bu alanda yapılan çalışmalarda kentsel mekânlar üç grupta sınıflandırılmıştır:

- Suç üreten alanlar: Bireylerin gitmekten korktuğu ve çekindiği bu alanlar, toplumsal ve fiziksel olarak kentten ayrılmış alanlardır.
- Suç çeken alanlar: Özellikle gasp, kapkaç ve yankesicilik, suçlarının yoğunlaştığı kentin cazibe merkezleri; alışveriş merkezlerinin bulunduğu noktalar.
- Suçun işlenmesini kolaylaştıran alanlar: Suça zemin hazırlayan kalabalıkların bir araya gelme ve toplanma mekânlarıdır (Ceylan, 2012, s.15).

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Proje Değerlendirme Kurulu raporuna göre (2014, s.5-7) kentleşmenin suça olumlu ve olumsuz etkilerini şu biçimde sıralamak mümkündür:

- Kent Tasarımı ve Suç: Bazı araştırmacılara göre suçun kullanılmaktan vazgeçilmiş, yalıtılmış ve işlevi olmayan alanlarda meydana geldiği, çevresel tasarımın suç oranı ve tipinde saptayıcı olduğu ifade edilmiştir. Suç ve yoksulluğun oluşmasında kentsel tasarım ve mimarinin önemli rolü üzerinde durulmuştur. Yetersiz aydınlatma olan bölgeler, girişin ve çıkışın denetimsiz olduğu yerler, yaya trafiğinin yoğun olduğu alanlar, kentin düğüm noktaları, MOBESE ve güvenlik kamerası eksikliği, yıkık ve metruk binalar, harabeler ve altyapı eksikliğinin olduğu bölgeler suç işlemeye yatkın yerlerdir.

- Göç ve Suç İlişkisi: Artan göçle beraber, yasal olmayan yapılaşmalarla beraber gecekondulu ya da varoş denilen alanlarda denetimden uzak bölgelerin kurulmasına sebep olmasından kaynaklı olarak kentlerde suç oranında yükselmeler tespit edilmektedir.
- Suç ve Kent Büyüklüğü: Büyük kentler küçük kentlere oranla daha yüksek suç oranına sahiptirler. Kentin merkezinden uzak olmak da suçun meydana gelmesine sebep olan mekânsal etkenlerdendir. Kent merkezinden uzaklaştıkça suç oranı ve çeşitlerinin arttığı, kamusal alandaki Vandalizm ile araba hırsızlığı olaylarının ise kent merkezinde yoğunlaştığını söylemek mümkündür.
- Sosyal Donatılar ve Suç: Kentsel donatıdan mahrum olan bölgelerde suç oranları azalmakta; bireylerin özellikle de gençlerin etkinliklerini yapabildikleri, çalışabilecekleri ve boş zamanlarını değerlendirebildikleri alanların olması suç oluşmasına engel olmada etkilidir. Kentlerde büyük alışveriş merkezlerinin açılmasıyla korunması zor olan küçük dükkanların kapatılmasına bağlı olarak böyle dükkanlarla ilgili suçların azalmasını sağlamak; alışveriş merkezleriyle büyük mağazalarda kurulan güvenlik sistemleri, suç oluşmasına engel olmaktadır. Bununla beraber küçük işyerlerinin kapanması; oldukları semt, cadde ve sokaklarda yaya trafiğini azaltacağı için artık işlek olmayan bu alanların suç işlemeye uygun ortamlara dönüşmesine sebep olabilecektir (Ceylan, 2012, s.39).
- Mimari Özellikler ve Suç: Araştırmalar, yapı tipolojisinin suç oranları ve güvenlik algısı üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Yüksek katlı, asansörlü ve çift koridorlu binaların, düşük ve orta gelir grubundaki aileler için daha yüksek suç riski taşıdığı belirlenmiştir. Ayrıca, ayırık düzende inşa edilen konutların bitişik nizamdaki yapılara kıyasla daha savunmasız olduğu, düşük katlı yapıların ve mekânsal hiyerarşinin ise güvenliği artırmada etkili olduğu ifade edilmektedir. Kat planı, giriş düzenlemeleri ve pencerelerin konumu, alanın gözetlenebilirliğini artırarak suçun önlenmesine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte kat yüksekliğinin suç üzerindeki etkisi de dikkate değerdir; çok katlı binaların tek katlı yapılara kıyasla suça karşı daha savunmasız olduğu ve bu bölgelerde suç korkusunun daha yaygın olduğu tespit edilmiştir. Suçun önlenmesinde doğal gözetimin rolü büyük olup bu süreçte sokaktan geçen bireyler, komşular, güvenlik personeli ve apartman görevlileri gibi unsurların varlığı gözetim mekanizmasını güçlendirmektedir (Karasu, 2012, s.36).
- Suç ve Güvenlik Tedbirleri: Geniş alanlara yayılmış çalılık ve ağaçlık gibi engeller saklanmaya elverişli olmaları bakımından önemlidir. Simgesel

ve gerçek engeller, tanımı güçlendirilmiş alanlar ile çevre sakinlerinin gözetim fırsatının olması çevre denetimini sağlamaktadır. Görevlisi olan giriş kapısı, otomatik giriş kapısı, kazık parmaklıklar, simgesel giriş direği, bazı toplumlarda kullanılan hız tümsekleri ile yaya geçidi kaldırım ayırımı yapan sembolik veya gerçek engeller suça engel olan unsurlar arasındadır. Suçu önleyen etkili bir yöntemlerden biri de gizli kameralardır.

- Suç ve Mekân: Mekânla ilgili birçok etken suç işlemeyi tetiklemekte ve etkilemektedir. Nüfusun yoğunlaştığı alanlar, terk edilmiş evler, şehrin yerleşim planı ve yayılma alanı, yerleşim bölgelerinin merkeze uzak olması, otoparklar, kentin sokak ve caddelerindeki aydınlatma araçlarının durumu suçun oluşmasına etki eden mekânsal etkenler arasında sayılmaktadır (Yıldız, 2007, s.26).

Ayrıca kentleşme süreci içinde suçlular arasında gelir ve olanaklar bakımından bazı farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Gecekondu alanlarında yaşamakta olan geliri düşük bireylerle, kentteki yüksek ve orta gelir sahibi bireylerin işlemiş oldukları suçlarda birçok farklılığın olması bu duruma örnek olabilir. Kentlerde suça eğilim oranlarının artması, kent sakinlerinde tedirginlik ve korkulara yol açarak günlük hayata negatif etki yapmaktadır. Suçun meydana geldiği ya da yükseldiği alanlarda yaşamakta olan bireylerin, gün içi ulaşım seçimlerine kadar etkileyerek ticari anlamda olumsuzlukların meydana gelmesine sebep olmaktadır. Bu korku, işe gidiş yolu için farklı yöntemlerin tercih edilmesinin yanında, alışveriş yaparken de değişik bölgelerdeki merkezlere yönelmelerine zemin hazırlamaktadır. Bu durum mevcut ticari ortamı etkileyebilmekte, uzaklaşılan bölgelerdeki ticari ortamın gerilemesine, bazen de tamamen yok olmasına yol açabilmektedir (Karasu, 2012, s.27-28). Suçlu profillerinin sahip olunan ekonomik imkân ve yaşanan çevreye dair etkisini; gecekonduların yoğun olduğu bölgelerde yaşamakta olanlarda cebir, şiddet ve hırsızlık suçlarının yoğun olarak işlenmesiyle; eğitim seviyesi ve geliri yüksek olan kişilerde ise daha çok beyaz yaka suçlarına rastlanmasıyla açıklanmaktadır. Ancak son dönemlerde bilimsel ve teknik imkânların artmasına bağlı olarak bilişim suçlarında da bariz bir artış görülmektedir (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014, s.3-4).

Ekonomik ve Gelişmişlik Durumlarına Göre Kentlerde Suçun Durumları

Kentsel yerleşim alanları hem sebebi olduğu yeni davranış şekilleri hem de sosyal, kültürel, iktisadi ve fiziki yapısından dolayı suç işlemesine daha uygun ortamlar hazırlayan alanlardır. Kent; sadece yaşanmakta olan bir yer değil, bireylere etki eden, onlardan etkilenmiş olan kültürel iktisadi ve sosyal bileşenleri kapsayan bir bütünlüktür. Kentlerin nüfus bakımından büyüklüğü, kentlerin gelişmişlik

sıralaması, kentlere göre kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hâsılanın (GSYH) düzeyi, kentlerin nüfus yoğunluğu düzeyi ve kentlere net göç geliş hızı kentlerdeki gelişmişliğin ölçütü olarak kabul edilen dinamiklerdendir.

Suç olgusu çok sayıda faktörü kapsayan bir yapı taşımaktadır (Demirbaş, 2023). Bundan dolayı suçun meydana gelmesi ve yükselmesiyle ilgili kentleşmenin haricinde onlarca değişkenin etkisi bulunmaktadır. Ekonomik buhranlar, işsizlik, kültürel çatışmalar, dinî ve etnik kimlik bu değişkenler içinde öne çıkanlardır. Nitekim kentin yol açtığı yeni tutumlar ile kentin fiziki, kültürel, iktisadi ve sosyal yapısının suçla ilgisi hakkında ilk teorik araştırmaları yapan Chicago Okulu; Dünya Savaşı etkisiyle oluşan problemler, içki yasağı, 1929 Ekonomik Buhranı gibi konuları ele almış ve bunların; suçun artması, suç çeteleri ve ahlak sıkıntıları gibi durumlara sebep olduğunu belirlemiştir. Suç ve suçlulukla ilgili istatistiklere bakıldığında suç ve suçluluğun her kentte aynı düzeyde artmadığı görülmektedir. Kentlerin bazılarında suç oranlarında artış olurken bazılarında azalma görülmektedir. Kentler suçla ilgili değişik gelişim göstermektedir. Bu durum kentlerin farklı nitelikler taşımasının ve farklı yapılarla olmasının tahmin edilen bir sonucudur.

Türkiye'nin kentlerinde suç oranlarında bir yükselmenin olduğuyla ilgili genel bir kabul varken bu yükselişin sebepleriyle ilgili farklı yaklaşımlar söz konusudur. Suç oranlarının artmasında; işsizlik, evrenselleşme, ekonomik buhran, enflasyon, fakirlik, çarpık kentleşme, eğitim seviyeleri, kamu hizmetlerin yetersiz kalması gibi birçok faktör etkili olabilir.

Karasu (2008, s.36) "Türkiye'de Kentleşme Dinamiklerinin Suça Etkisi" adlı çalışmasında kentsel alanda suçun meydana gelmesinde etkisi bulunan kent dinamiklerini ele almıştır. Kentlerin farklı yapı ve niteliklerinin suçla ilgisi çalışmanın kapsamı içindedir. Çalışmada başka etkenlerle beraber Türkiye'de bulunan kentlerin gelişmişlik düzeyleri bakımından suç oranlarıyla ilgili de değerlendirilmiştir. Bu çalışmada öncelikle kentlerdeki gelişmişlik sıralaması ve kişi başına düşen GSYH (gayri safi yurtiçi hâsıla) oranlarının önemli düzeyde birbirlerine paralel olduğu saptanmıştır. Türkiye'de kentlere göre kişi başına düşen GSYH en yüksek olduğu 15 kent ile en düşük olduğu 15 kent ele alınmış ve değerlendirmeye göre 2000 yılı içinde suç oranlarında Türkiye'nin gelişmişlik düzeyi en yüksek 9 kentinde; az gelişmiş kentlerin ise sadece 2'sinde suç oranlarının Türkiye ortalamalarının üstünde olduğu görülmüştür. 2006 yılındaysa suç oranlarında Türkiye'nin gelişmişlik düzeyi en yüksek 15 kentinde; az gelişmiş hiçbir kentte suç oranlarının Türkiye ortalamalarının üstünde olmadığı tespit edilmiştir (Karasu, 2008, s.269-270). Ayrıca yine aynı çalışmayla 2000 yılında gelişmişlik düzeyi en yüksek 15 kentteki suç sayısı ortalama olarak 39,9'iken gelişmişlik düzeyi en yüksek 15 kentte bu sayının 19,7 olduğu görülmüştür. 2006'da ise bu sayıların gelişmişler için 107 ve az gelişmişleri için ise 44,2 olduğu tespit edilmiştir. Gelişmiş ve ekonomik bakımdan iyi durumda olan kentlerde gelişmemiş ve yoksul kentlere kıyasla suça yatkınlığın daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Gayri safi yurtiçi hâsıladan en düşük düzeyde payı alan kentler içinde bulunan Muş, Van, Bitlis, Adıyaman, Siirt, Batman, Bingöl, Hakkâri, Mardin, Şırnak ve Şanlıurfa'da töre cinayetlerinin daha çok işlendiği, sosyal kontrol mekanizmasının ağır biçimde çalıştığı anlaşılmaktadır. İntiharı büyük ölçüde sosyal baskının bir aracı olarak tanımlayan Durkheim'den hareket edildiğinde toplumsal baskının üst düzeyde olduğu Batman'da 2001 ile 2006 yılları arasında 121 erkek ile 81 kadının intihar etmiş olması, sosyal kontrol mekanizmasının ne denli etkili olduğunu göstermektedir (Radikal Gazetesi; Aktaran Karasu, 2008, s.271). Gelir düzeyi, tek başına bir suç ölçütü olamaz. Kentlerde GSYH oranı yüksek olmakla beraber gelirlerin herkese eşit paylaştırıldığını söylemek mümkün değildir. Suç oranının yüksek olduğu gelişmiş kentlerde, işlenen suçların gelir seviyesi iyi bireyler tarafından mı, fakir bireyler tarafından mı işlenmiş olduğu tespit edilmemiştir. Fakat gelir düzeyindeki artış ve zenginleşmeyle ortaya çıkan sınıf farklarından dolayı mala karşı işlenmiş suçların oranında bir yükseliş görülebilir. Kentler, bilhassa gelişmiş ve ekonomik bakımdan ileri seviyede olan kentler, zenginlik ve sunmuş olduğu olanaklardan dolayı suçun daha çok işlendiği yerleşim birimleridir.

Sonuç

Tarım faaliyetleriyle geçinmekte zorlanan bireylerin iş hayatlarını sanayi sahasına taşımaları, köyden kente hızlı bir göç dalgasının meydana gelmesine yol açmıştır. Kentleşme olgusu sanayileşmeyle beraber son iki yüz senedir ortaya çıkmış ve üzerinde en çok konuşulan kavram olmuştur. Kentler, geçim arayışları kapsamında ortaya çıkan bu göç olgusundan “gecekondu” bölgelerinin kurulmasıyla büyük ölçüde etkilenmiştir. Nüfusun hızla arttığı kentlerde, suça yönelme ve şiddet olaylarında da önemli ölçüde artış görülmüş; güvenlik, hayat kalitesinin yükseltilmesi, suç oranlarında gerileme sağlanması gibi konular bilim dünyasının ilgisini çekmiştir. Suç olgusunun sebepleri araştırılırken sosyal, kişisel ve mekânla ilgili etkenlerin dikkate alındığı kapsamlı bir yaklaşıma ihtiyaç olduğu şüphesizdir. Kentlerde yaşamakta olan suç ve şiddet; toplumu, kişisel güvenliği, yaşam kalitesini, sürdürülebilir kalkınmayı ve kentlerin toplumsal, ekonomik, siyasi ve fiziki yapılarını olumsuz etkilemeye başlamıştır.

Ayrıca kentleri genelleyerek suç ile ilişkilendirilmesinin yetersiz olduğu görülmektedir. Kentlerle suçun ilişkilendirilmesinde kente ait özelliklerin dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir. Kentlerin özellikleri (nüfus sayıları, kişi başına düşen GSYH oranları, nüfus yoğunluğu, vb.) ile suçu ilişkilendiren birtakım çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmada ise özellikle gelişmişlik ve ekonomik seviyeleri çerçevesinde kentlerde yaşayan bireylerin kişi başına düşen GSYH miktarıyla kentlerin gelişmişlik durumlarının paralellik gösterdiği, suç oranlarının da söz konusu iki etkenle doğru orantılı olduğu görülmüştür.

Kentlerde yaşayanların GSYH gelirlerindeki artış ile suç oranları arasında paralellik görülürken ekonomik açıdan daha düşük bir seviyedeki kişilerin yaşadığı şehirlerde suç oranları daha düşüktür. Bunun nedeni insanların çevresinde gördükleri hayatlara bakarak kendisinden daha varlıklı olanlara imrenme ve onlarda olanı kendisinin normal yaşam koşullarını sürdürerek edinemeyeceği düşüncesidir. Bu nedenle söz konusu bireyler, normal (yasal) yollarla elde edemeyeceğini düşündüğü imkânlarla ulaşmak için ya başkasında olanı çalmak ya da onlara öfkeden dolayı zarar vermek gibi eğilimlere sahiptir. Ekonomik durumu yüksek olan kişilerin yaşadığı kentlerde suça yatkınlığın yüksek olmasının temel sebebi budur. Ancak kentlerdeki bireylerin suç işlemede sahip oldukları ekonomik seviye tek değil, önemli bir etkenlerden birisidir. Fakat yukarıda da ifade edildiği gibi ekonomik durum değerlendirmesi, kentlerin suç işlemedeki tek etken değil sadece önemli etkenlerden birisidir. Ekonominin yanında gelişmişlik seviyesinin suça ilişkisine bakıldığında; gelişmişlik düzeyleri yüksek olan kentlerde suça yatkınlığın yüksek; düşük olanlardaysa daha az olduğu görülmüştür.

Güvenlik, bireyler için bir ihtiyaç veya hak olarak ele alındığında (Kavıracı, 2022, s.297); suç işleme eğilimlerinin birbirine paralel olarak seyrettiği, ekonomik ve gelişmişlik durumlarına göre sınıflandırılan kentlerin haricinde birçok farklı araştırmanın yapılması; kent ve güvenlik kavramlarının daha iyi anlaşılması ve çözüm yollarının bulunması için gereklidir.

Kaynakça

- Aksoy, E. (2007). “Suç ve Güvenli Kent Yaklaşımı”, *TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları*, Dosya 06, Bülten 55, Ankara.
- Ataç, E. ve Gürbüz, D. (2009). “Kentsel Mekânda Gelişen Suçla Mücadele Etmede Disiplinlerarası Güvenlik Politikaları” *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(1): 25-47.
- Ayhan, İ. ve Çubukçu, M. (2007). “Suç ve Kent İlişkisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5): 30-55.
- Demirbaş, M. (2023), *Türkiye’de Suç Korkusunun Analizi*. Ankara: Adalet Yayınevi
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınları.
- İşbir, E. G. (1982). *Kentleşme Metropolitan Alan ve Yönetimi*. Ankara: Ankara İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi
- Karasu, M. A. (2008). “Türkiye’de Kentleşme Dinamiklerinin Suça Etkisi.” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(4): 254-281.
- Karasu, M. A. (2012). “Kent ve Suç Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve.” *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(2): 175-193.
- Kavıracı, O. (2020). “2016-2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Cinayet Vakalarına İlişkin Profil Analizi: Ankara Örneği.” *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(32): 5015-5033. DOI: 10.26466/opus.706576

- Kavıracı, O. (2022). Suç, Şiddet ve İnsan Hakları Kavramları Çerçevesinde Kadın ve Güvenlik. Kadın ve Toplum: Değişen Roller, İlişkiler ve Sonuçlar. (Ed. Can, Ç. G. F.) Basım sayısı: 1. Ankara: Orion Kitapevi s.297-317.
- Keleş, R. (1993). *Kentleşme Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Keleş, R. (2002). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Özgen, Y. F. (2010). *Türkiye’de Göç ve Kentleşmenin Suç ve Suçlulukla İlişkisi (İstanbul Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Topaloğlu, S. G. (2007). *Suç Oluşumunda Kentleşme ve İç Göçün Etkilerinin Analizi: Ankara Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2014). *Proje Değerlendirme Kurulu Raporu*.
- Yıldız, S., Sam, N. ve Bayram N. (2007). “Kentte İşlenen İşyeri Suçları: Bursa İli Örneği.”, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2):23-37.
- Yılmaz C. (2012). “Zorunlu Göç ve Suç İlişkisi (Muş İli Örneği).” *Akademik Bakış Dergisi*, 32: 1-18.
- Zengin, C. (2004). *Gecekondu Bölgelerindeki Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapının Suç Olgusuna Etkileri Bursa-Osmangazi Yaklaşımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.